

عنوان مقاله:

فرآیند تقرب به درمان در تغییر کاربری کارخانه نساجی جنوب به موزه تار و پود یزد

محل انتشار:

مجله بنیان هنر؛ جستارهای موزه داری، مرمت، باستان شناسی و تاریخ هنر، دوره 2، شماره 1 (سال: 1403)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسندگان:

علی سخن پرداز - ندارد

حسین راعی - گروه مرمت، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران

محسن بیگلری - ندارد

فرزانه نحاس فرمانیه - آموزش و پرورش استان فارس

خلاصه مقاله:

بعد از کشاورزی می توان از صنعت و بناهای مرتبط با صنایع سنتی به عنوان یک ظرفیت اقتصادی درگذشته ایران نام برد. بقایای تاریخی فراوانی از جمله عصارخانه ها، حناسایی ها، عبابافی ها و رنگرزخانه ها در اقصی نقاط ایران وجود دارند که معرف این آثار هستند اما این صنایع از اواخر دوره قاجار و اوایل دوره پهلوی در قامتی نو با توجه به تحولات اجتماعی، اقتصادی و سیاسی کشور ظاهر شدند. بیش از پنجاه سال پس از انقلاب صنعتی دوم، ایجاد کارخانجات صنعتی و تولید ماشینی علاوه بر ضرورت های اقتصادی آن و همگام شدن با دنیای مدرن، نشانه ای از آغاز صنعتی شدن و گان نهادن در مسیر پیشرفت و توسعه در ایران بود. از بارزترین و اولین های آن می توان به کارخانه های ریسندگی و بافندگی اشاره کرد. ساختمان هایی که علیرغم عدم همخوانی شان با معماری ایرانی پیش از آن، به خوبی طراحی، اجرا و به بهره برداری رسیدند؛ و اکنون به عنوان میراث صنعتی ایران قابل بهره برداری و پیوند با ساختار اجتماعی و فرهنگی بافت های شهری هستند. کارخانه جنوب یزد نیز یکی از بارزه های کالبدی عصر شبه صنعتی ایران است که بر اساس مقتضیات اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی عصر پهلوی دوم ساخته شده است. بانی اصلی آن رضا صراف زاده یزدی از تجار متمول شهر یزد بود و در سال ۱۳۲۹ شمسی ساخت مجموعه را به پایان رساند. این مجموعه شامل بخش های مختلفی چون: سالن اصلی تولید، سالن دوم تولید، انبار پشتیبانی و تولید، انبار کارخانه، سالن سینما صحرا، ساختمان اداری و رفاهی کارکنان و ساختمان فروشگاه تعاونی کارخانه بوده است. بخش هایی از این مجموعه در سال های گذشته تغییر کاربری یافته و هم اکنون در حال بهره برداری است. از جمله ساختمان مسکونی رضا صراف زاده یزدی که اکنون موزه نور و روشنایی است و انبار کارخانه که در حال حاضر ساختمان شهرداری است. از جمله بناهای شاخص مجموعه کارخانه جنوب، سالن اصلی تولید است. این بنا با وسعتی در حدود ۴۰۰۰ متر مربع دارای دو طبقه با یک برج خنک کننده است. مجموعه کارخانه جنوب به مدت ۵۰ سال در چرخه اقتصادی کشور فعال بوده. و اکنون بعد از ۲۳ سال در حال تغییر کاربری است. این تغییر کاربری بر اساس ویژگی های کالبدی و معماری بنا و متناسب با موقعیت جغرافیایی آن تعیین شده است. کارخانه جنوب در سال ۱۴۰۲ از سوی شهرداری یزد به موسسه فرهنگی موزه های بنیاد به منظور بهره برداری موزه ای به مدت ۵۵ سال واگذار شد. مساله تحقیق، کمبود مستندات فنی درباره ویژگی های کالبدی و کارکردی کارخانه است. براین اساس دو پرسش درباره ویژگی های اثر و رویکرد مرمت و احیاء آن مطرح شده و برای پاسخ به آن ها از راهبرد تفسیری تاریخی استفاده می شود.

کلمات کلیدی:

میراث صنعتی، کارخانه جنوب یزد، موزه تار و پود، بافته های تاریخی، تغییر کاربری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1989844>

